

Sygnatura akt VI Ka 1281/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **21 lutego 2014** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Krzysztof Ficek

Sędziowie SSO Grzegorz Kiepusa

SSR del. Małgorzata Peteja-Żak (spr.)

Protokolant Natalia Skalik-Paś

przy udziale Krystyny Marchewki

Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 21 lutego 2014 r.

sprawy **skazanego P. K., syna J. i B.**

ur. (...) w G.

w przedmiocie wydania wyroku łącznego

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 31 października 2013 r. sygnatura akt III K 291/13

na mocy art. 437 kpk, art. 438 kpk, art. 624 § 1 kpk

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2 w ten sposób, że ze sprawy Sądu Rejonowego w Gliwicach o sygn. akt IX K 417/11na poczet orzeczonej w punkcie 1 zaskarżonego wyroku kary łącznej zalicza skazanemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 28.11.2010 r. do dnia 08.12.2010 r.;
2. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;
3. zwalnia skazanego od ponoszenia wydatków postępowania odwoławczego, obciążając nimi Skarb Państwa.

Sygn. akt VI Ka 1281/13

UZASADNIENIE WYROKU

z dnia 21 lutego 2014r.

Sąd Rejonowy w Gliwicach z wniosku skazanego P. K. prowadził postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego, obejmującego kary orzeczone wobec tego skazanego prawomocnymi wyrokami. W wyroku łącznym z dnia 31 października 2013r., w sprawie o sygn. III K 291/13, Sąd I instancji uznał, że zachodzą podstawy do orzeczenia kary łącznej 10 miesięcy pozbawienia wolności, obejmującej skazania:

1. wyrokiem Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 20 września 2010r., w sprawie o sygn. III K 1131/10, za czyn z art. 278 § 1 kk, popełniony w dniu 27 stycznia 2010r., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 2 lat; postanowieniem Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 28 lutego 2012r. zarządzono wykonanie warunkowo zawieszony kary pozbawienia wolności;

2. wyrokiem Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 29 lipca 2011r., w sprawie o sygn. IX K 417/11, za czyn z art. 242 § 3 kk, popełniony w okresie od 25 sierpnia 2008r. do 4 września 2008r., na karę 6 miesięcy ograniczenia wolności połączonej z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym; na poczet orzeczonej kary zaliczono skazanemu okres tymczasowego aresztowania od dnia 28 listopada 2008r. do dnia 8 grudnia 2010r.

Na poczet orzeczonej kary łącznej Sąd zaliczył skazanemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawach podlegających łączeniu, tj. okres odbytej kary w sprawie o sygn. III K 1131/10 od dnia 8 października 2012r. do dnia 8 czerwca 2013r. oraz okres tymczasowego aresztowania w sprawie o sygn. IX K 417/11 od dnia 28 listopada 2008r. do dnia 8 grudnia 2010r.

Nadto umorzył postępowanie w zakresie objęcia wyrokiem łącznym kar pozbawienia wolności orzeczonych wyrokami Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 25 października 2011r. w sprawie o sygn. akt III K 1019/11, z dnia 25 lipca 2012r. w sprawie o sygn. akt III K 667/12, z dnia 23 listopada 2012r. w sprawie o sygn. akt III K 1195/12 i z dnia 11 lutego 2011r. w sprawie o sygn. akt IX K 1873/10 – wobec braku warunków do wydania wyroku łącznego.

Sąd Rejonowy ustalił także w oparciu o przepis art. 576 § 1kpk, iż w zakresie nieobjętym wyrokiem łącznym poszczególne wyroki podlegają odrębnemu wykonaniu.

Sąd zasądził od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy z urzędu adw. M. Z. kwotę 177,12 złotych tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu oraz zwolnił skazanego od ponoszenia kosztów sądowych, którymi obciążył Skarb Państwa.

Powyzszy wyrok łączny zaskarżył obrońca skazanego, zarzucając orzeczeniu:

1. obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 4 § 1 kk poprzez jego niezastosowanie i tym samym uznanie, iż wyrok w sprawie IX K 1873/10, choć pozostawał w zbiegu realnym z orzeczeniami w sprawach III K 1131/10, IX K 417/11, nie mógł podlegać połączeniu z uwagi na fakt, iż dotyczył kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem, a czyn za który został P. K. nim skazany został popełniony w dniu 31 lipca 2009r., przed nowelizacją umożliwiającą połączenie kar z warunkowym zawieszeniem ich wykonania oraz kar bezwzględnych i wymierzenie kary łącznej o charakterze bezwzględnym. Gdyby Sąd zastosował w/w przepis możliwe byłoby rozważenie możliwości połączenia przedmiotowych kar.

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na treść orzeczenia:

- poprzez uznanie, iż skazany nie wypełnia przesłanek z art. 69 kk umożliwiających zastosowanie warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności, kiedy Sąd orzekając w sprawie III K 667/12 i III K 1195/12 karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania kary dał wyraz przekonaniu, że w stosunku do skazanego, pomimo ponownego skazania, istnieje w dalszym ciągu pomyślna prognoza kryminologiczna,

- poprzez połączenie kar w sprawie III K 667/12 i III K 1195/12 i uznanie, że wymierzenie kary łącznej z warunkowym zawieszeniem jej wykonania nie będzie wystarczające dla osiągnięcia wobec skazanego celów kary, kiedy Sądy orzekające w przedmiotowych sprawach nie miały wątpliwości, że w stosunku do sprawcy istnieje pozytywna prognoza kryminologiczna, poprzez orzeczenie wobec skazanego kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania oraz kary ograniczenia wolności,

- poprzez orzeczenie na rzecz adw. R. B. kwoty 177,12 złotych tytułem zwrotu kosztów świadczonej oskarżonemu obrony z urzędu, w sytuacji gdy zarządzeniem z dnia 27 sierpnia 2013r. wyznaczono skazanemu obrońcę z urzędu w osobie adw. M. Z. i to właśnie ten adwokat przedmiotową sprawę prowadził, a nie jak wynika z wyroku adw. R. B..

Stawiając powyższe zarzuty obrońca skazanego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd odwoławczy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy skazanego okazała się niezasadna. Wbrew wywodom apelującego całkowicie należało zaaprobować stanowisko Sądu Rejonowego, który z uwagi na warunkowe zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej w sprawie o sygn. IX K 1873/10 nie znalazł podstaw dla orzeczenia kary łącznej obejmującej to skazanie ze skazaniami opisanymi w pkt 1 i 2, w sprawach o sygn. III K 1131/10 i IX K 417/11. Chociaż prawdą jest, że wszystkie te skazania znajdowały się w zbiegu realnym odpowiadającym warunkom z art. 85 kk, to jednak brak możliwości postawienia pozytywnej prognozy kryminologicznej w stosunku do sprawcy karanego wielokrotnie, wobec którego bezskuteczne okazywały się wcześniej stosowane środki probacyjne, nie dawał możliwości warunkowego zawieszenia wykonania kary łącznej pozbawienia wolności, a w konsekwencji nie dawał możliwości orzeczenia za te trzy skazania jednej kary łącznej wobec zakazu pogorszenia sytuacji skazanego na skutek orzeczenia kary bezwzględnej pozbawienia wolności, obejmującej jedną z kar jednostkowych orzeczoną z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Przed wejściem w życie z dniem 8 czerwca 2010r. nowelizacji kodeksu karnego, wprowadzającej przepis art. 89 § 1a kk, art. 89 § 1 kk wykluczał możliwość wymierzenia w wyroku łącznym kary bezwzględnego pozbawienia wolności powstałej z połączenia kar orzeczonych również z warunkowym zawieszeniem ich wykonania. Objęcie zatem takich kar karą łączną byłoby jedynie możliwe wówczas, gdyby Sąd, stwierdziwszy istnienie przesłanek z art. 69 kk, zdecydował się na warunkowe zawieszenie wykonania kary łącznej pozbawienia wolności (por. uchwałę SN z dnia 27 III 2001r., I KZP 2/01, OSNKW 2001, z. 5-6, poz. 41; uchwałę SN 7 sędziów z dnia 28 XI 2013r., I KZP 13/13, a także wyroki SN z dnia 5 IV 2013r., IV KK 401/12, z dnia 17 I 2013r., II KK 84/12, II KK 84/12, z dnia 6 XII 2012r., V KK 364/12). Dobitnie także Sąd Najwyższy wskazał w uzasadnieniu wyroku z dnia 5 października 2004r. (V KK 224/04, OSNKW 2004, z. 10, poz. 98), iż w sytuacji, gdy Sąd stawał wobec zagadnienia połączenia kary pozbawienia wolności orzeczonej jako kara bezwzględna z karą pozbawienia wolności orzeczoną z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, przepis art. 89 § 1 kk przewidywał jedynie możliwość orzeczenia kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania i to pod warunkiem, że zachodzą warunki określone w art. 69 kk. Nie było to zatem i nie mogło być obligatoryjne, stąd w przypadku gdy przesłanki z art. 69 kk nie zachodziły Sąd nie mógł połączyć węzłem kary łącznej kar z warunkowym zawieszeniem i bez warunkowego zawieszenia wykonania kary oraz zawiesić wykonania kary łącznej, co musiało prowadzić do odstąpienia od połączenia orzeczonych w takiej postaci kar i umorzenia postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego w tym zakresie. Wykluczone zaś było trzecie, pojęciowo możliwe wyjście, polegające na wymierzeniu kary bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, na co właśnie zwrócił uwagę Sąd Najwyższy w uchwale z 27 marca 2001r.

W pełni zaaprobować należy także poglądy Sądu Rejonowego wyartykułowane w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku co do okoliczności, jakie winny zostać uwzględnione przy wymiarze kary łącznej. Zgodnie z utrwalonym w tym zakresie orzecznictwem Sądu Najwyższego wymiar kary łącznej winien być kształtowany przy uwzględnieniu w pierwszej kolejności celów zapobiegawczych i wychowawczych kary, jak też jej społecznego oddziaływania. Istotnym staje się w kontekście tych celów ustalenie związku przedmiotowego i podmiotowego pomiędzy czynami podlegającymi objęciu karą łączną oraz czas popełnienia przestępstw, jak też ustalenie okoliczności związanych z zachowaniem i szeroko rozumianą sytuacją skazanego po wydaniu wyroków, na mocy których orzeczono kary jednostkowe, w celu rozważenia ich wpływu na ewentualne złagodzenie.

W szczególności podzielić należy więc w pełni stanowisko Sądu Rejonowego, zgodnie z którym związek podmiotowo - przedmiotowy czynów objętych karą łączną nie był szczególnie silny, gdyż czyny nie były podobne rodzajowo (popełniane przeciwko różnym dobrom chronionym, na szkodę różnych podmiotów). Słusznie wskazano też w uzasadnieniu wyroku, iż znaczna odległość czasowa przestępstw, wynosząca ponad rok i 4 miesiące, to okoliczność wskazująca na zasadność zbliżenia wymiaru kary łącznej do sumy kar częściowych. Wskazać należy w tym kontekście

skarżącemu, iż zastosowanie zasady pełnej absorpcji przy wymiarze kary łącznej w szczególności winno być ograniczone do sytuacji, kiedy pomiędzy pozostającymi w zbiegu realnym czynami odległość czasowa jest nieznaczna, sama granica pomiędzy nimi nie jest wyraźna, a czyny są jednorodnjowe i objęte jednym planem działania.

Także okoliczności dotyczące właściwości i warunków osobistych skazanego w kontekście dostosowania wymiaru kary łącznej do realizacji celów w zakresie prewencji indywidualnej zostały przez Sąd Rejonowy właściwie ocenione. I tak w oparciu o opinię o skazanym z jednostki penitencjarnej oraz aktualną kartę karną: wielokrotna karalność, w tym zwłaszcza za przestępstwa przeciwko mieniu, wykształcenie podstawowe (brak wyuczonego zawodu) i ograniczone już choćby z tego powodu możliwości podjęcia stałej pracy, brak stałego miejsca zameldowania i zamieszkania w kraju, nadto zaledwie dostateczna opinia dyrektora zakładu karnego o skazanym, zwłaszcza z uwagi na przebiegający biernie proces resocjalizacji, brak zainteresowania zmianą systemu i podjęciem zatrudnienia, a także ukaranie dyscyplinarne za poważne przekroczenie, to okoliczności pozwalające stawiać niepomyślną prognozę kryminologiczno – społeczną wobec skazanego. Prognoza ta świadczy o konieczności odpowiedniego zwiększenia dolegliwości wypływającej z kary łącznej dla skazanego w stosunku do najsurowszej kary częściowej objętej wyrokiem łącznym w wymiarze 8 miesięcy pozbawienia wolności.

Skarżący zarzucił także Sądowi Rejonowemu błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, a mający wpływ na jego treść, poprzez niesłuszne niezastosowanie art. 69 kk i nieprzyjęcie pozytywnej prognozy kryminologicznej przy połączeniu kar orzeczonych w sprawach o sygn. III K 667/12 i III K 1195/12, podczas gdy Sądy orzekające w niniejszych sprawach nie miały wątpliwości, że skazany zasługiwał na dobrodziejstwo warunkowego zawieszenia wykonania jednostkowych kar pozbawienia wolności. Mając na względzie całą przestępczą działalność skazanego Sąd Rejonowy zasadnie jednak przyjął, że nie można wobec skazanego przyjąć pozytywnej prognozy co do jego zgodnego z prawem zachowania w przyszłości. Oskarżony był już uprzednio wielokrotnie karany, w tym w znacznej większości za przestępstwa przeciwko mieniu. Stosowano wobec niego w przeszłości dobrodziejstwo warunkowego zawieszenia wykonania kary, lecz nie przyniosło to spodziewanego i zakładanego efektu, skazany bowiem powracał łatwo na drogę przestępstwa. Postawa skazanego, który nadal popełniał przestępstwa przeciwko mieniu, wskazuje więc, że nie zmienił on swego postępowania, a stosowanie względem niego środków probacyjnych nie doprowadziło do jego resocjalizacji i nie zapobiegło powrotowi do przestępstwa. Prognoza kryminologiczna w stosunku do skazanego jest więc negatywna, a jedynie łączna kara pozbawienia wolności w postaci bezwzględnej winna wpływać na niego prewencyjnie, kształtując świadomość prawną społeczeństwa. Sąd I instancji stwierdzając słusznie istnienie zbiegu realnego przestępstw popełnionych po dniu 7 czerwca 2010r., za które orzeczono kary jednostkowe pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania w sprawach o sygn. III K 667/12 i III K 1195/12, miał możliwość, a nawet prawny obowiązek, wymierzenia w wyroku łącznym kary pozbawienia wolności w oparciu o przepis art. 89 § 1a kk o charakterze bezwzględnym, uznając, że nie zachodzą przesłanki z art. 69 kk. Zważywszy na fakt, iż niniejszy wyrok został jednak zaskarżony jedynie na korzyść skazanego przez jego obrońcę, Sąd odwoławczy – pomimo istnienia warunków do wydania wyroku łącznego w tym zakresie w oparciu o art. 89 § 1a kk – nie był władny do wydania orzeczenia reformatoryjnego w tej części.

W pełni natomiast zaaprobować należało rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w zakresie umorzenia postępowania odnośnie objęcia karą łączną kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem opisanym w pkt 3 części wstępnej zaskarżonego wyroku.

Sąd odwoławczy nie podzielił zarzutu skarżącego, w którym podnosi on błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść poprzez orzeczenie na rzecz adw. R. B. odpowiednich kosztów świadczonej skazanemu obrony z urzędu, uchybienie powyższe bowiem, zawarte na k. 4 pisemnych motywów zaskarżonego wyroku, nie miało wpływu na treść samego wyroku. Wobec prawidłowo zawartego rozstrzygnięcia w tym zakresie w pkt 5 zaskarżonego wyroku – zachodzi jedynie konieczność sprostowania przez Sąd I instancji treści uzasadnienia orzeczenia w tym zakresie w trybie art. 105 kpk.

Bezasadność stawianych wyrokowi łącznemu w apelacji zarzutów oraz brak uchybień podlegających uwzględnieniu z urzędu były powodem utrzymania zaskarżonego wyroku w mocy. Z uwagi na nieprawidłowe zaliczenie okresu

tymczasowego aresztowania P. K. w sprawie o sygn. IX K 417/11 (pkt 2 wyroku) oraz treść postanowienia Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 22 X 2013r. (k. 68) zmieniono jedynie w punkcie 2 zaskarżonego wyroku zaliczenie na poczet orzeczonej skazanemu w punkcie 1 kary łącznej okres rzeczywistego pozbawienia wolności w tej sprawie od dnia 28.11.2010r. do dnia 08.12.2010r.

Fakt pozbawienia skazanego wolności i wynikający z niego brak odpłatnego zatrudnienia były podstawą rozstrzygnięcia Sądu odwoławczego o zwolnieniu skazanego z obowiązku poniesienia wydatków postępowania odwoławczego, którymi obciążono Skarb Państwa.